

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Magyar hadsereg.

Minden magyar sovinsztának álma; a magyar hadsereg felállítása úgy látszik, már csak idők kérdése. Az Ausztria-Bécs ellen szavaló függetlenségi és negyvennyolczas párt hívei ha nem is, de az objektivitás is meggyőzhetett mindenkit arról, hogy a magyar királyi honvédség, mint a cs. és kir. közös hadsereg kiegészítő része nem tekinthető magyar hadseregnek. Az 1867.-i kiegyezésnek megfelelő az intézmény: inkább egy elv, mint praktikus dolog az egész.

Az önálló hadi operációkra képtelen honvédség nem tekinthető magyar hadseregnek mindaddig, amíg szervezete odáig nem fejlődik, hogy valamikor önmagában véve is képes lesz a hazát védelmezni. Eddig vajmi kevés haladás észlelhető e téren. Amióta Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter áll a honvédség élén, azóta sokat nyert ugyan tekintélyben, s bizonyos belső fejlődést nem lehet elvitatni tőle, de szervezetét tekintve semmi haladást nem fődözhetünk fel benne. Az újabb idők vívmánya, hogy a honvéd gyalogezredeknel nagyobb súlyt fektetnek a legénység utászati gyakorlataira, s alaposabb kiképzetésben részesítik őket a nagyobb állomásokon rendszeren évenként rendezett utász-tanfolyamokon. Ezek a lendő honvéd-utász csapatok magvai.

Ennél azonban sokkal fontosabb az a mind gyakrabban hangoztatott kívánság, hogy a honvédséget ki kell egészíteni megfelelő létszámú tüzérséggel. Ennek a reformnak óriási a jelentősége: nem csupán a monarchia haderejét növeli, hanem a katonai ügyekben oly gyakran figyelembe se vett magyar aspirációkat is kielégíti. Ezzel a reformmal egyszerre »magyar hadsereg« lesz a honvédség, s nem lesz rá szükség, hogy még hadgyakorlatok idején is közös hadosztályokba sorozzák.

A közös hadügyminiszterium — szinte csodálatos, hajlandónak mutatkozik beleegyezni, hogy a magyar királyi honvédség tüzérséget kapjon. A »timeo Danaos«-ról persze ilt sem feledkezhetünk meg, s nagyon hamar kiábrándulunk: ezekre a honvéd tüzérezredekre sokkal nagyobb szüksége van a közös hadseregnek, mint a honvédségnek.

Az újabb idők harcászataiban mind nagyobb szerep jut a tüzérségnek, minden nagyhatalom kiváló gondossággal siet lépést tartani a korrallal, s reformálja, nagyobbítja a tüzérségét is, a közös hadsereg tüzérsége pedig — a szegény olaszokén kívül — valamennyi európai hatalom tüzérsége mögött elmarad. Az európai válságokban bővelkedő két esztendő pedig kitünő figyelmeztető volt, hogy a

fontolgatásra és a reformra nem sok idő van hátra.

A közös hadügyminisztériumban a mult hóban tartott tanács erre elhatározta, hogy a tüzérséget szaporítani kell tizenöt új tüzérezreddel. — Mivel pedig tizenöt új tüzérezred felállítása évenként rengeteg sok millió forintba kerül, csupa nagylelkűségből elhatározták a tanácskozásra összegyűlt tüzérdandárnokok, hogy a tizenöt ezred közül hetet a magyar honvédségnek adnak, — amivel velejár az a természetes következmény is, hogy ennek a hét új tüzérezrednek az évenként igen sok millióra menő költségeit — kizárólag a magyar állam fogja fizetni. Az első honvéd-tüzérek tehát rengeteg nagy pénzünkbe fognak kerülni.

De nem ez a lényeges a dologban. Az opportunizmus igen helyes egy dolog a politikában, s 1867. óta már nagyon sok dologra ráfizettünk, amire nem lettünk volna kénytelenek. De mindenkor nyertünk a pénzünk árán egy-egy elvet, akkor a magyar királyi honvédséget (micsoda nagy szó volt ez akkor!) — s most a magyar hadsereget. Ezért érdemes és kell is áldozni.

Mert nagyon megfelel a magyar nemzeti génuszunknak, ha még óriási áldozatot is hozunk, csak hogy nekünk legyen igazunk, s épségben tartsuk a jogunkat.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Ő mosolyog.

Irta: Sudermann Hermann.

— Ön nem vezet félre, kedves barátnóm. Ön bánkódik. Nem árulja-e el ezt nekem ajkainak ideges vonaglása? Nem olvasom-e ki veres szeméből?

— Ön azt mondja, hogy chloralt vett be. Csakugyan ettől kivörösödik az ember szeme, ebben igaz van. — De miért kell chloralt bevennie önnek, ki mindig dicsekedett, hogy milyen nagyokat alszik?

Felismertem Önt, tehát ne erőlködjék, hogy barátságos arcot vágjon nekem.

Az embernek nem kell magát elhagynia, mondja Ön. Szép ez Öntől? Miért taszit ily régi barátot, mint engem, az idegenek nagy tömege közé, a kiknek csak ünnepi ruhánkat mutatjuk. És most Ön még mosolyogni is akar.

Az égre kérem hagyja el e mosolygást, mely lelkemet sebz. Ne mondja kérem, hogy az az önuralom mosolya, mert ennek már régen sok van a rováson nálam. —

Távol legyen tőlem, hogy a heroismust gáncsoljam, mely barátságos arcot vág, hogy egy szeretett lény előtt a fájdalmat és nyomort elrejtse, távol legyen tőlem, hogy a kétségbeesést gunyoljam, mely éjjel tele sirja az ágyvánksait, hogy a reggeli napnak barátságos arcot mutasson.

A mi ellen küzdök, az az önuralom az üres forma kedvéért, mely az érzést eltitkolja, mert illetlennek tartják, ha az embernek van vérmérséklete; a mely harisnyában járkal, mert a hangos lépés esetleg valami gyenge ember idegeit sértheti; mily kéj és fájdalom, vágy és undor lakozik ugyanazon üres és semmit mondó mosoly mögött. Oh, mint gyűlölöm e mosolyt!

Képzelve, hogy egy nagy társaságban vagyunk és egy sarokból művelődési tanulmányokat teszünk. Az egyik alak a másik után vonul el előttünk. A mi a meztelen kebelből kiemelkedik, a mi a gallérokba szorul, emberek arcjai ezek? Nem! álarcok ezek, társadalmi álarcok, melyeket mind átvontak a sivar, lelketlen mosolyoknak viaszok rétegével, álarcok, melyeket a lépesőn felkötnék és ismét levesznek, ha lenn a kocsiba ülnek.

És ezen álarcok alatt rágódik a bánat, dul a bosszúság, nevet a szerelem és tombol a szenvedély. Legalább így hisszük ezt. Mert hiszen ők is emberek, mint mi, és mi is felkötöttük az álarcot, mert így követeli azt a »bon ton.«

Dicsérem kell a parasztnépet a Hinterwaldban, a magas hegységben. Ezek verekszenek, szitkozódnak, csókolóznak, késsel szurják meg egymást és durvák, a mennyire csak lehet, de nem nyelnek el semmit, nem ölnek meg semmit kebelükben; szabadon élhetnek és ennek megvan a maga nagy előnye!

Ha igaz az, hogy a boldogság a személynek háborítatlan fejlődésében van, úgy ott találjuk a boldogság főhelyét.

Tudom, hogy ez paradox; ott is gondolkodtak róla, hogy a fák az égbe ne nőjjenek.

De ez a fatális derékszorító nem enged szabadon mozogni vérünket, a mignem egész belső életünk stagnál és a szenvedély büszke folyama parfümírozott pocsolóvá lesz. —

Látja, ez a büntetés!

Az önuralom mosolya a hazugság mosolyává lesz, és ez a hazugság addig emészti lényünket, míg semmi sem marad rajtunk, a minek kedvéért érdemes volna továbbra is hazudni, míg minden üres, sivar és haszontalanul folyást engedtem.

Engedje meg, hogy egy rövid történetet beszéljek el, mely Önnek megmutatja, honnan származott haragom, melynek Ön, az ártatlan bárány és drága barátnóm előtt az imént szabad folyást engedtem.

— Azt hiszem, tudja, hogy tanító voltam. Leányiskolai tanító? kérdezi Ön gúnyosan?

Körülbelül hat éve, hogy azon megtisztelő meghívást kaptam, hogy egy pénzember, egy többszörös milliomos leányt tanítsam. Mire, azt nem kötötték még ki, de mindenesetre bölcsészett, széptant, művészettant, mythológiát, irodalomtörténetet, irálytant és retorikát kellett bevinnünk a tantárgyak közé.

Ön egy kissé soknak tartja, én is így voltam vele; de midőn a nagyságos asszonynak erre nézve aggodalmait kifejeztem, megnyugtatót, hogy nem annyira ezek tartalmát kell kimeríteni, hanem inkább a »fiatal virághoz hasonló leány szellemét gazdagítani.«

A kiegyezési tárgyalások.

A magyar kormány tagjai, Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Lukács, Dániel, és Darányi miniszterek ennek a hétnek vége felé alkalmasint szombaton Bécsbe utaznak, hogy az osztrák kabinettel folytassák a közgazdasági kiegyezési tárgyalásokat. Ezek a tárgyalások egyébiránt nem pihentek, hanem ismételt jegyzékváltás útján folytak azóta is, hogy az osztrák miniszterek a kiegyezési ügyekben Budapesten voltak. Több fontos kérdésre nézve meglehetősen közeledtek egymáshoz eme tárgyalások során s nem lehetetlen, hogy a magyar minisztereknek legközelebbi bécsi tartózkodása, a mely három napra van tervezve, meghozza közöttük a teljes egyetértést. Hátra marad azonban a kiegyezési ügyek komplexumának legnehezebb problémája, a kvóta-arány kérdése, melyre nézve formailag az országos bizottságtól kell kiindulnia a kezdésnek. A magyar kvóta-bizottság tagjai bizalmas értekezleten abban állapodtak meg, hogy az osztrák bizottságnak engedik át az első szót. Ezelőtt tíz évvel ugyanis a magyar bizottság indította meg az izenet-váltást a határőrvidék utáni kvóta-precipuum kérdésében; rendjén levőnek találták ennél fogva, hogy most felváltva, az osztrák bizottság küldjön először nunciumot a magyar küldöttségnek. A két kvóta-deputációnak az álláspontja között előreláthatólag igen nagy lesz az ellentét s fölülte kérdéses, ha vajjon sikerülni fog-e ismételt izenetváltással is kiegyenlíteni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Márczius 10.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Teleszky István.

Jegyzők: Schöber Ernő, Perczel Béni, Hévízy János.

A kormány részéről jelen vannak: Erdély Sándor, Wlassich Gyula, Darányi Ignác, Dániel Ernő.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: bemutatja a beérkezett irományo-

Megértettem. Feladatomból: utmutatást adnom a szellemesség eléréséhez.

Az anyja, miként ezekből gyaníthatja, felületos, kaczer társadalmi hölgy volt, az atyja számító üzletember, a leány pedig egy dolyfős arany herczegnőcske, ki bár még nagyon kicsiny volt, de már is el volt telve az ünnepeit szépség ostobaságával és türelmetlenségével.

Eleinte csak félvállról nézett reám, mint valami szolgálóra, csak néhány gunyos megjegyzésem indították arra, hogy egy kissé figyelembe vegyen. Persze elég bajom volt vele.

A francia nyelven kívül, melyet papagáj módra elkerepelt, úgy szólván nem tanult semmit. Ezenkívül még igazán rest volt; a mi nem tetszett neki, az nem létezett számára.

Gondolatokban és érzésekben szegény volt. Legalább nem vettem észre, hogy sovány, sápadt arcza a blazirtság és fáradtság közönséges kifejezését valaha elvesztette volna. Az anya nevelési rendszere abban összpontosult, hogy leányát kedves mosolygáshoz szoktassa.

— Inez, gyermekem, milyen sötét árny borul homlokodra?

Inez, barátságosság által megnyered az emberek vonzalmát.

Inez, óhajtóm, hogy mosolyogj!

És Inez vállait vonogatta és mosolygott. A helyett, hogy szívébe szeretetet és életörömet öntötte volna, nem követeltek mást, minthogy csalfa napfényt lássanak arczán.

A mi mégis tanyitványomhoz vonzott, daczára e kellemetlen tulajdonságainak, az tökéletes elzárkózottsága volt, a melyben élt.

kat, melyek ki fognak adatni tárgyalás és jelentéstétel végett az illető bizottságoknak.

Jelenti, hogy Dániel László megbízó levele a fentartott 30 napi idő alatt kérvénnyel meg nem támadtatván, miért is őt végleg igazolt képviselőnek jelenti ki.

Dániel Ernő kereskedelmi miniszter: Bemutatja jelentését az öt rendbeli vicinális vasut tárgyában. (Derűtség a szélsőbalon.)

Következik a napirend:

az igazságügyi tárca budgetjének folytatólagos tárgyalása.

Visontai Soma: Visszapillantást vet azokra a nagy eredményekre, melyeket a nemzet 1848-ban kivivott. Igaz, — ugymond — hogy a vívmányok csak elvi jelentőségűek voltak, de hát akkor az elv fölött magával az intézménnyel. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Legnagyobb vívmányaink közé tartozik a sajtószabadság proklamálása és a bírói függetlenség kimondása.

Az akkori haladáshoz képest ma jogfejlődésünk minden vonalon visszaesést mutat. (Helyeslés balról.)

Az igazi alkotmányos életnek első és legfőbb feltétele a szabadság és pedig az egyéni szabadság, mely nálunk meglehetősen gyöngye lábton áll. Nincs a kontinensen állam, melyen az egyéni szabadságot oly könnyen lehetne megtámadni, mint nálunk. (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: A szegényosztályllyal úgy bánnak, akár a kutyákkal!

Visontai Soma: Statisztikai adatokkal igazolja, hogy nálunk óriási a vizsgálati fogságban levők száma, sőt arra is volt eset, hogy valakit egész éven át tartottak vizsgálati fogságban, mikor pedig tárgyalás alá került ügye, fölmentették. Hát nem a legközönségesebb megtámadása ez az egyéni szabadságnak.

Szól ezután a büntető pörök lebonyolításáról, melyek igen hosszadalmasak, a melyeknél különösen kifogásolja azt, hogy a végtárgyalások 70%-át 2-szer, 3-szor, 4-szer is elhalasztják, és pedig csak azért, mert a bíró csak a tárgyalás napján konstatálja azon okokat, melyek miatt a tárgyalás meg nem tartható.

A bírák szakképzettségéről szólva azt nem tartja elégségesnek, félig pedig a vizsgálóbírákra nézve megjegyzi, hogy ezek számára kurzusokat kellene rendezni, ahol igazán szakképzett bírák előadnák nekik a vizsgáló bírói működés elveit, eljárását.

A letartóztatási intézetekről szólva konstatálja, hogy 190 olyan letartóztatási intézet van Magyarországon, a melyek az igazságügyi

követelményeknek nem felelnek meg. Mi következik ebből?

Erdély Sándor igazságügyi miniszter: Javítani kell!

Visontai Soma: Igen, ez állapotokon minél előbb javítani kell. Kéri a minisztert, intézkedjék az iránt, hogy a vizsgálati fogságban levőket ne vegyék egyenlő elbánás alá a közönséges rabokkal.

A katonai büntető törvénykönyvről a miniszter beszédében meg nem emlékezik, hogy mi képezi ennek okát, szeretné tudni. E törvényekre már égető szükség van, s még mindig nem akarnak foglalkozni vele.

Amit a miniszter tegnapi beszédjében a tőzsdei bíróságról mondott, abból csak az tűnik ki, hogy a miniszter nem csak az európai, de még a hazai börzebíróságok viszonyaival sem ismerős. A tőzsdebíróságot illetőleg a következő határozati javaslatot nyújtja be:

A képviselőház utasítja az igazságügyminisztert, hogy a budapesti áru- és értéktőzsde választott bírósága illetékességi s hatáskörének a gazdasági, valamint a jogszolgáltatási érdekek által megkivánt megszorítása és ennek folyományaként az 1881. XLIX. t. cz. 94. §-ának módosítása, valamint a csalárd tőzsdeügyletek és avatatlan egyéneknek a tőzsde játékra való csábításának büntetőjogi megtorlása tárgyában (Élénk helyeslés a baloldalon) sürgős törvényjavaslatot nyújtson be. (Hosszantartó élénk helyeslés és teuszés a bal és szélső baloldalon.)

Ajánlja határozati javaslatát elfogadásra. A költségvetést nem fogadja el. (Élénk helyeslés a bal- és szélső baloldalon. Szónokot számosan üdvözlik.)

Mandel Pál: Az ellenzék részéről történt felszólalásokkal szemben védelmébe veszi a bíróságokat, melyek minden befolyástól függetlenül vannak.

A költségvetést elfogadja.

Olay Lajos: Az igazságügyminiszter a kuriának a holtkézről hozott döntvényére vonatkozólag azt mondta, hogy e döntvényvel szemben hat hónap múlva módjában lesz más döntvényt hozatni.

Erdély Sándor igazságügyminiszter: Nem igaz!

Olay Lajos: Nem igaz, amit a miniszter mond. Ő igazat szokott mondani mindig s állítását fentartja most is. Beszél ezután a bírói kinevezéseknél követett helytelen eljárásról, több váddal illeti a minisztert, s végül kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el.

Erdély Sándor igazságügyminiszter: Olay alatt tett »nem igaz!« közbeszólása nem Olayra, hanem magára a tényre vonatkozik. Fölszóli-

Magára volt hagyatva, talán maga sem tudott róla és miután erős volt hitem, hogy minden tizenöt éves leánynak gazdag lelki életet kell folytatnia, elhatároztam, hogy lényének mélyére hatolok és megtudom, vajjon nem alszik e benne sok olyas, a mi méltó reá, hogy felébredjen.

Erőszakos eszközt választottam, mely hasonló esetekben mindig segített. Felolvastam neki Heinenek dalait.

Ezekhez némi magyarázatot fűztem a szerelemről és »a nagy fájdalomról« általában és ime szerem hatott. Szemei fényleni kezdtek, arcvonásai életről beszéltek és piros orcákkal bevallotta nekem, hogy mindkettő a szerelem és a nagy fájdalom nem ismeretlen előtte és hogy naplót vezet, a melybe sat, —

Megfogtam a madárkát. Bizalmat nyert irántam, sőt mi több — belém szeretett. Érdekes volt megfigyelni, miként adta tudtomra ezen érzéseit. Mindkét karjára támaszkodott úgy, hogy az ujjak egészen könyökig visszacsusztlak, lassan kinyitotta szempilláit és zavaros tekintettel reám nézett. Ha azután figyelmeztettem: — Inez ne ábrándozzék! akkor hangosan felsóhajtott és szépen tovább olvasott vagy irt.

Most már olyan szorgalmasan tanult és annyira tartózkodás nélkül engedte át magát vezetésemnek, hogy reménykedtem, hogy eltévesztett nevelésének hibáit helyrehozom. Megtanítottam, hogy a nyomorgók, kik rongyosan, kezitláb járnak, ugyanazon törvények szerint gondolkodnak és éreznek, mint a fejedelmek és milliomosok és ezért minden embert egyenlően

kell szeretnünk és nem szabad senkit sem megvetnünk.

Ez új és hallatlan volt előtte. — A belső hazugság ellen is küzdöttem. Egyszer feladatot adtam neki, melynek czime volt: »A mosolygás.« Tanítványom nem tudta, mit csináljon vele és csak miután talán nagyobb hévvel, mintsem szükséges volt, véleményemnek kifejezést adtam, szemei fénylettek, mintha belső érzelmét eltaláltam volna. Dolgozatában gondolatoknak olyan reprodukciójára akadtam, mely csodálkozásomat keltette fel.

Az utolsó szavai ezek voltak: Mindaz, mi magasztos és nemes az emberben, büszkesége, boldogsága, szerelme mind elhal, ha ajkainak mosolygása a hazugság mosolygása.

Ez mind szép és jó volt, de épen az volt szerencsétlenségem.

Két nappal később, miután »jó« kalkulussal visszaadtam a dolgozatot, levelet kaptam nagyságos asszonyomtól, a melyben értesít, hogy elbocsájt, mivel nézetei nem egyeznek meg az enyéimmel.

* * *

Évek multak. Nem láttam tanítványomat, mig a sors véletlenül összehozott vele. Egy ebédem voltam L. . . ur házában.

— Jöjjön, elvezetem hölgyéhez — mondá a házi ur megfogva a karomat, — Z. . . tanácsosné ő nagysága . . . hiszen ismeri.

— Nincs szerencsém.

— Dehogy nem, hiszen ön tanítója volt, ő maga beszélte el nekem.

Csodálkozva hallottam e szavakat, de ek-

tották, hogy jelentse ki álláspontját a kuria egy döntvényével szemben, mire szóló azt felelte, hogy nem nyilatkozhatik, mert a kuria azt a döntvényt még ki sem adta, s csak annyit jegyzett meg, hogy a kuriának van módjában záros határidő alatt megváltoztatni ama döntvényt. Azt hiszi, hogy ebben még látszata sincs meg annak, mintha a kuriát befolyásolni akarta volna.

Kijelenti, hogy bármily kis tehetségnek tekintti őt Olay, addig, míg kötelességeinek és a többség bizalmának képes megfelelni, addig állását nem hagyja el.

A kinevezéseket illetőleg pedig ismételteti azt, amit már tegnap elmondott, hogy mindig tekintettel van a méltányosságra és a sorrendre. (Helyeslés jobbfelől.)

Olay Lajos: Személyes megtámadtatás és félremagyarázott szavai értelmének helyreállítása czimén kér szót.

Kijelenti, hogy amit ő mond, azt mindig összeköti a saját személyével s bármi uton magyarázza is a miniszter az ő szavait, csak azt mondja most is, hogy amit ő mondott, az szent igaz.

Rátér azután ismét a kinevezésekre.

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy eltér a személyes kérdéstől.

Olay Lajos: újabb adatokkal bizonyítja állításainak helyességét.

Erdély Sándor: Félreértett szavait igazítja helyre.

Polónyi Géza határozati javaslatot nyújt be a házassági eljárás reformjára. Utána Pulszky Ágost szólal fel személyes kérdésben.

Nagyvárad város közügyei.

A közgyűlés tárgysorozata.

Nagy-Várad város Törvényhatósági Bizottságának folyó év márczius 12-én esetleg következő napjain mindenkor délután 3 órakor a városház tanács termében kezdődő rendes közgyűlésen következő ügyek tárgyaltak:

1. Polgármesteri havi jelentés.

2. A m. kir. belügyminiszter határozata a felső gyaloghíd bérlete tárgyában, kapcsolatosan Fischer Herman és neje kérvénye.

3. A tanács előterjesztése, a koronázás évfordulóján végbemenő hódoló felvonulásra vonatkozó belügyminiszteri leirat tárgyában.

4. Ugyan annak jelentése, a kövezet vám, vásár vám, helypénz, idegen szesz behozatali illeték, hidvám kezelés 1895. évi eredményéről.

5. A tanács előterjesztése, a Grünfeld Her-

manné tulajdonát képező Nagyteleki utcái 425 számú ingatlanok iskolai célra leendő megvétele iránt.

6. Ugyan annak előterjesztése, a nagy piaci 4., 11 és 12 számú telkekre megtartott árverezés eredményéről, s kapcsolatban Steiner M. Albert ajánlata.

7. Ugyan annak javaslata, az elaggott iparosok menházának vizdija tárgyában.

8. Ugyan annak véleménye, Győr városnak a vám és kereskedelmi szerződés megújítása iránti megkeresése tárgyában.

9. Ugyan annak előterjesztése, a várad velencei kő párhuzam mű ügyében megtartandó helyszíni tárgyalásra kiküldendő pár törvényhatósági bizottsági tag iránt.

10. Ugyan annak előterjesztése, a hidegser-utcán létesítendő csatorna tárgyában.

11. Ugyan annak javaslata, Cseh Zsigmond árvaszéki ülnök kegydíj iránti kérvénye tárgyában.

12. Ugyan az betérjeszti báró Königsvarter Hermann és neje részéről a gyermek kórházra tett alapítványról szóló oklevelét.

13. Ugyan annak véleményes jelentése Torontál megyének a szökevény cselédek és munkások visszaszállítási költségei ki által leendő megtérítése iránti megkeresése tárgyában.

14. Ugyan annak véleményes jelentése, Abauj-Torna megyének az 1885: XI. t. cz. módosítása iránti megkeresése tárgyában.

15. Ugyan az a bihari hágó című korcsma bérletére vonatkozó szerződést betérjeszti.

16. Ugyan annak előterjesztése, a Spitzer testvérek Zöldfa vendéglő alatti boltbérlete ügyében.

17. Ugyan annak előterjesztése, a Berliner Jakab és fia cég boltbérletének meghosszabbítása iránt.

18. Ugyan annak előterjesztése, Leitner Márton boltbérletének meghosszabbítása tárgyában.

19. Ugyan annak előterjesztése, Zettel Gyula és Szingár János földbérleti átruházás iránti kérvényük tárgyában.

20. Ugyan annak jelentése a fatelepekre vonatkozó szerződések iránt.

21. Káin Jakab szerződése, a Lloyd kávéház előtti köztérre vonatkozólag.

22. A számon kérő szék elnökének jelentése a folyó évi február hó 24-én megtartott számonkérés eredményéről.

23. A nyugdíj bizottság zárszámadása 1895-ik évről.

24. Ugyan annak jelentése, Cseh Zsigmond árvaszéki ülnök nyugdíjazása iránt.

25. Ugyan annak jelentése, Mendl József Weinczedler János, Zöldi András, Czika Ignác tűzoltók nyugdíjazása tárgyában.

26. A kebelbéli árvaszék jelentése, az 1894 évi XVI t. cz. folytán módosított gyámhatósági szabályrendelet tervezete tárgyában.

27. Karnicsék Jánosné és Molczán Togyerné szülészneői oklevelük.

Miről midőn a törvényhatósági bizottság tagjait értesíteni szerencsém van egyszersmind tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a város tanács termében kitéve lesznek, és bárki által megtekinthetők. Nagyváradon 1896. márczius 10.

Rácz Mihály s. k.
főjegyző.

TÁJÉKOZTATO.

Márczius 11. A »Hunyady« gőzmalom ipar részvénytársaság közgyűlése d. u. 3 órakor a László-telep iroda helyiségében.

11. Hoffer Géza sajtópöre.

12. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

15. Rabsegélyző egyesület közgyűlése.

UJDONSÁGOK.

* **A város nagy napja.** Nagyvárad város törvényhatósága holnap, csütörtökön tartja közgyűlését. A lapunk más helyén közölt tárgysorozatban néhány kiválóbb fontosságú is van. Ilyen a többek közt az önálló vánterület felállításának országos érdekű ügye, amelynél bizonyára akad felszólaló is. A 27 tárgyat előreláthatólag egy napon letárgyalják.

* **A városi tisztújítás.** A városi törvényhatóság e hónap végén fogja megválasztani a tisztikart az általános restauráció alkalmával. Az új törvény intézkedéseivel fogva már csak névleg általános a tisztújítás, mert csak néhány tisztviselő választásáról van szó. A közgyűlésnek a tanács előterjesztését tesz, hogy tüzze ki a tisztújító közgyűlést márczius hó 26-ára. Ez alkalommal új választás alá kerülnek a következő tisztviselők: a polgármester, a főjegyző, az aljegyző, a 3 tanácsos, a főügyész, az alügyész, a 2 alkapitány, az árvaszéki helyettes elnök, az árvaszéki ülnök, a köz-és gyámpénztárnok, az adópénztárnok, a 2 ellenőr, a 2 I. oszt. és a 3 II. osztályú fogalmazó. — Alig egy-két kivétellel a jelenlegi

kor már láttam őt is. Egy fauteuilben ülve legezójének elefántcsont vesszőivel játszott. Termete nyulánk, teli, sajnos, nagyon is rizsporzott arca sápadt, csakugyan gyönyörű asszony volt!

Ekkor észrevett engem. Vizsgálva végignézett rajtam, — valószínűleg meg akarta tudni, hogy régi tanítója szalonképes lett-e és hanyagul nyújtá kezét felém és ajkaira mosoly szállt, mely a tizenöt éves leányokéhoz úgy hasonlít, mint az éjszaki fény a tavaszi napfényhez. Félig barátságosan, félig unalomból mosolygott, de oly fagyosan és vigasztalanul, hogy a hideg átfutotta testemet.

Közömbösen beszélgettünk egymással: Hogy van? Hogy szolgál egészsége? Ekkor jelt adtak az ebédhez és elvezettem helyére.

Gyorsan egymásután néhány pohár veres bort ivott. Beszélgetésünk hangja bizalmas volt, amiként régi ismerősökhöz illik. Bevallotta akkori szerelmét irántam és gúnyolódott felette.

A beszélgetést a jelenre tereltem.

— Nagyságos asszonyom, mint régi ismerősének, szabad-e kérdenem, boldog-e?

— Boldog? Oh igen! És ismét jelentkezett az a fanyar mosoly ajkai körül.

— Férje hol van? Még nem mutattak be neki?

— A ki éppen integet felém.

Kezébe vette poharát és többször integetett egy az asztal tulsó oldalán ülő férfiúnak, kinek sápadt, kiélt arca, kicsiny szürke szemei és hegyes, szürke szakállja volt.

— És mikor ismerkedett meg velem, mikor szeretete meg?

— Szeretni? ismételte különös hangsúlyozással. — Midőn férjem megkérte kezemet, már régen hull voltam a balga ábrándozásokon és nem hallgattam el előle, hogy szerelmet nem nyujtok neki.

— És ő?

— Ő — belenyugodott.

— Nem hiszem, hiszen szereti önt?

— Oh nem! és ismét mosolygott.

— Ez asszony szerencsétlen, nagyon szerencsétlen, mondtam magamban.

— Ön kétkedve fogadja szavaimat, folytatá beszédjét. De nem csalódom. Ő maga adta nekem a legvilágosabb bizonyítékokat. Tizennégy nappal esküvőnk után — hiszen önnek, mint régi barátomnak elmondhatom — megleptem őt, midőn boudoiromban egy barátnőmnek, ki nem messze tőlünk ül, azt a vallomást tettem, hogy csak azért vett nőül engem, hogy közelebe juthasson. Bizonyára másoknak is mondta.

— És mit tett ön?

Vállát vonogatta.

— Semmi sem utálatosabb előttem, mint a botrány. Mit csinálhattam volna?

Mosolyogtam.

E pillanatban az asztal másik oldaláról egy hölgy átkiáltott hozzá:

— Inez, megkaptad már új kalapjaidat Worthtól?

Ő mindjárt beszédbe ereszkedett vele.

Én ezalatt gondolatokba merülve néztem hóféhér nyakát, amelyről a puder lassankint levált és leszállt keblére.

Ekkor egy ismert gúnyolódó viveur, aki ismert, oldalba lökött.

— Ön szerencsés fickó! monda nekem. A szép asszony nagyon is kegyeibe fogadja.

— Honnan tudja ezt? kérdém boszankodva.

— Nos, — nem beszélte még el a szomorú történetet a férjéről tizennégy nappal esküvőjük után? Ezt mindig elmondja, ha valakit magához akar vonzani.

Éppen készültem valami merész feleletet adni, midőn hozzám fordult és közömbös hangon mondá:

— Miről beszélgettünk?

És miután egyikünk sem tudta már, tehát elkezdtünk beszélni a »Zalameai bíró« színrehozataláról a »német színház«-ban.

Ebéd után visszavonultam a dohányzó szobába és gondolkodtam azokról, miket éppen láttam és hallottam.

— Nem, ez az asszony nem szerencsétlen. Csak kihalt belőle minden érzés. Hiszen saját boldogtalanságával is kaczerkodik!

Vagy talán tévedtem? Talán csak tréfát üzött velem, hogy lelki állapotáról tévedésbe ejtsen?

Nem tudtam többé helyemen maradni. Eldobtam szivaromat, hogy felkeressem.

Sehol semmi nyoma. De végre, midőn belépek a téli kertbe, ott látom őt a széleslevelű muza árnyékában festőiesen egy fauteuilben ülni. Ő nincs egyedül! Vállára bizalmasan támaszkodik X. . . . Pál, az ismeretes roué és közel simulva hozzá fülébe halkan susog valamit.

És ő? Ő mosolyog.

tisztviselőket fogják jövőre is megválasztani. E pár változás is nyugdíjazás miatt történik.

* Elbocsátások a honvédség kötelékéből.

A magy. kir. honvédelmi miniszter Rosner Ede gyulai 2. honvéd gyalogezredbeli tartalékos hadnagynak tiszti rendfokozatáról való leköszönését elfogadta, Deutsch Miksa és Ferenczi Gyula gyulai, továbbá dr. Erdélyi János, Fényes Ákos és Piványi Ernő nagyváradi 2. honvéd gyalogezredbeli tartalékos hadnagyokat pedig — saját kérelmükre — szolgálati, illetőleg védkötelezettségi idejük leteltével 1896. márczius 1-től tiszti rendfokozatuk megtartása nélkül a honvédség kötelékéből elbocsátotta.

* **Becsületrenddel kitüntetett orleansi herceg.** A francia törvényhozás a bonapartista és royalista trónkövetelőket tudvalegileg száműzte hazájukból; azóta az egy Aumale herceggel tettek kivételt méltányolva az öreg herceg áldozatkészségét a francia kultúra szolgálatában. Annál meglepőbb, hogy IV. Henrik egy másik utódját most a becsületrend lovagjává nevezték ki. Az Elyseében ma miniszter tanács volt s ott írta alá Faure elnök a kinevező okiratot. A becsületrend lovagja Henrik orleansi herceg, akinek mint kiváló geografusnak európai neve van. Kitüntetése is Yunan és Birma tartományok kikutatása körül szerzett érdemeinek szől.

* **Egy nagyváradi ifju kitüntetése.** A budapesti tudomány egyetem orvoskari tanári testület legutóbb tartott ülésén az I. belgyógyászati klinikán gyakornoknak ifj. Ritoók Zsigmond drt, Ritoók Zsigmond nagyváradi kir. ítélő-táblaelnök fiát választotta meg.

* **Diák kirándulás.** A főgymnasium derék torna tanára: Rátkay József a nyár folyamán az ő diákjait meg akarja ismertetni Biharmegye egyik legszebb vidékével, a Rév és Brátka közti elragadó természeti szépségekkel. Az útitervezés egyszerű. Egyik szombat este vasuton Brátkára utazik a diák csapat s ott meghálálnak. Másnap portyázva elgyalogolnak Révig s este ismét vasuton haza rándulnak. Így az élvezetes és tanulságos ut kevés költséggel kerül s csak egy napot vesz igénybe.

* **A törvényszéki palota építése.** A nagyváradi kir. törvényszék területeért a nagyváradi m. kir. adóhivatal már kifizette Biharvármegyének a 40,000 frt vételárát. Az építkezést azonban aligha kezdik meg a tavasszal, mert — mint halljuk — még néhány apróbb ügyeket kell lebonyolítani az építkezés megkezdése előtt. Ez évben legfeljebb a nyár végén foghatnának az építkezéshez s egyelőre csak a hátsó, kertbe eső részt építik ki. Ha ez kész lesz, a törvényszék az új épületrészbe költözik s hozzáfognak a régi ház szétbontásához.

* **A tanuló ifjak »Tornaköre.«** A nagyváradi középiskolák jó tornászai egy »Tornakör« létesítésén fáradoznak, melynek célja, hogy az ifjak, akik a magán életben egymással érintkeznek, a tornászattal se legyenek idegenek; ápolják egymás iránt a baráti, tanulótársi érzelmeket. Eddig 150 tagja van a tornakörnek. A középiskolai intézetek igazgatóit külön-külön felkérték, hogy egyesülhessenek s tervüket pártolják. Az alapszabályokat az önképző körök, ifjúsági zeneegyletek mintájára beterjesztették a tankerületi főigazgató elé megerősítés végett. Annál inkább remélik, hogy a tankerületi főigazgató rokonszenvét is megnyerik az eszmének, mert tapasztalat szerint a miniszter is pártolja az ifjúság hasonírányu törekvéseit. Kívánatos is, hogy a tornakör, mely kellő vezetés mellett jó hatással lesz az ifjúság összetartásának, testi fejlesztésének emelésére, mihamarább létesüljön.

* **A Pulszky-botrány.** A Budapesti Tagblatt párisi tudósítója beszámol a Bourgeois műkereskedővel a Pulszky-ügyről folytatott beszélgetéséről. Pulszky Bourgeois-tól is vett képeket és még most is adósa maradt 50000 frankkal, amelyet Bourgeois a magyar muzeumtól fog követelni. Pulszky Bourgeoisal folytonos összeköttetésben állott és még december hóban is írt több levelet, melyek az örültségnek legesekélyebb jelét sem mutatják. Kitűnik e levelekből továbbá az, hogy maga Pulszky sem tartotta a Skarpa-képtár árverésén vett

képet Rafael képének, hanem Piombot tartotta festőjének. Pedig a kormány azzal bizta meg, hogy eredeti Rafaelt vegyen. A kép maga először Párisba érkezett Bourgeois címére és csak innen küldték Budapestre. Pulszky úgy tüntette fel a dolgot, mintha Cheveigné grófnő, ki még mindig ismeretlen, neki átengedte volna. Végül tanuskodnak a levelek arról, milyen pazarlásokat vitt véghez Pulszky és úgy látszik, hogy lelketlen műárosok gyakran kizsákmányolták.

* **Lakodalom belépti díjakkal.** Orosházán a dícsőség, eme gyakorlatias gondolkozásu embereké, hogy a lakodalmat is a meghívott vendégekre belépti díjtól tették függővé. A lakodalom e körülményt is leszámítva, érdekes volt. A szociálalista vezér Kunos István adta férjhez leányát, Katalint egy elvtársnak, Katona Jánosnak. A nászmenet a munkás indulóval ment az anyakönyvi hivatalba s az egyházi áldást nem vette igénybe. A piros szín a nászmenetben is uralkodó volt, a legények és leányok egyaránt piros pántlikákat és piros kendőt viseltek. Ennek alig lehet valami más »elvi« jelentősége, mint az, hogy a piros kendő és szallagok ára parin alól áll. A gyakorlati gondolkozásu nép másért aligha kultiválná oly szeretettel a szociálisták színét.

* **Országos lelencház.** A Fehér kereszt egyesület buzgósa immár lehetővé tette, hogy a fővárosban országos lelencház létesüljön a millenniumra. E rég óhajtott cél megvalósításához az első alapot özvegy Turn Jánosné született Lacher Mária adta meg, aki az egyesületnek adományozta az Angyal és Tüzoltó-utczák sarkán levő 800 négyszögölnyi telkét oly czéllal, hogy azt a lelencház építésére használja fel. Ezen áldozatkész adomány lehetővé tette a czél elérését s az igazgatóság már el is készítette az építési terveket, a melyeket Tabody József kamarás ma bemutatott az »Otthon« írók és hírlapok körében. A terv a modern építési igények szerint készült és 250.000 forint költséget igényel, ugy azonban, hogy a bérház évi 14.000 forint jövedelmet hozna. Az építést még ez év június havában megkezdik. Ugyanekkor a »Fehér kereszt« egyesület országos diszülést tart, a melyen magas védnöke, Stefánia hercegasszony személyesen fog elnökölni. A főhercegasszony magyar beszéddel nyitja meg az ülést és magyar szózáttal teszi le a menedékház alapkövét.

* **Szikla a sineken.** Az aradmegyei Szent Anna és Nagy-Halmagy vasuti állomások között óriási közsikla zuhant tegnapelőtt a vasuti sinekre s a pályát teljesen elzárta. Ha néhány perccel korábban történik az a sziklaszakadás, ugy alkalmasint nagy szerencsétlenségről kellene számotadni, mert épen csak röviddel a közuhánás előtt robogott arra egy személyvonat. A szikla eltávolításán csaknem fél napig dolgozott egész sereg munkás.

* **Öncsonkítók.** A kikindai sorozójárásban szenzációt keltő felfedezést tett a hatóság. Rájött ugyanis, hogy az a sok fülbajos legény, aki az utóbbi években e czímen a katonáskodás elől megmenekült, mind maga idézte elő baját. A legények átszurták dobhártyájukat. A katonai parancsnokság, most tízévre visszamenőleg minden volt fülbajos védkötelest megvizsgáltat.

* **Lóvizsgálat és összeírás.** Az évenként szokásos tavaszi lóvizsgálatot és összeírást Nagy-Váradi város területén az idén a következő sorrendben tartják: A Nagyváradi-Ujváros, Külváros és Olasz városrészen lakó lótartó gazdák lovaikat f. évi márczius hó 22-ik napján délelőtt 8—12-ig és délután 2—6-ig a lóvásártéren; a Váradi-Velenczén, Csillagvároson és Katona városon lakó lótartó gazdák lovaikat pedig f. évi április hó 8-án d. e. 8—12-ig, és délután 2—6 óráig a váradi-velencei rendőrségi laktanya udvarán vizsgálják meg illetve írják össze. Április hó 12-én ugyancsak a lóvásártéren pót-

vizsgálatot tartanak, melyen az összes város részekből a rendes vizsgálatokról bármely okból elmaradt lovakat írják össze. Figyelmeztetjük a lótartó gazdákat, hogy a kitűzött helyen és időben lovaikkal pontosan jelenjenek meg, mert minden elő nem állított lovat erőhatalommal vezetnek elő és a tulajdonost 10 frttól 100 frt terjedhető pénzbírsággal sújtják.

* **Halálozás.** Biharmegye egyik kiváló családjának sirboltján pár nap mulva megfordítják az ősi czimert; a jeles Beliczay-család utolsó férfi tagja tér meg őseihez. Nagyváradi város előkelő társadalmának egyik kedves öreg ura: Beliczay Ferenc nyugalmazott törvényszéki elnök tegnap, 84 éves korában meghalt. Elhunytával a Fráter és Olasz családokat mély gyász érte. A derék öreg ura mily kiváló volt hivatalában, olyan buzgalommal fáradozott agg napjaiban a jótékony, emberbaráti intézmények istápolása körül. A rabsegélyzőegylet volt elnökét, meleg pártolóját vesztette benne. Temetése csütörtökön délelőtt fél 10 órakor lesz a korona-utczai gyászos háztól. A család által kiadott gyász jelentés a következőképen hangzik:

Özv. Beliczay Ferencné szül. Schwachoffer Alojzia, továbbá gyermekei: Ilona, férjezett Erdélyi Károlyné, férje és fiok Endre; Luiza, férjezett Veckerdi Olasz Gyuláné, férje és gyermekeik: Etelka özv. Ér-Keserü Fráter Gézáné és fia Ernő; Olasz Irén, Ödön, Zoltán, Béla, továbbá özv. ifj. Beliczai Ferencné szül. Haresarik Etelka, Irén és Jolán gyermekeivel, ugyszint Karolin, végre Beliczay Anna mint testvér, ugyszint számos rokonok nevében is mélyen megszorodott szívvvel jelentik a legjobb férj, szerető apa, nagypapa, szépapa, após és testvér Jeskófalvi és Nagy-Szántói Beliczay Ferenc urnak, a biharmegyei Beliczay család utolsó fitagjának, a karczagi kir. törvényszék nyugalmazott elnökének, a haldokló szentségeinek ájtatos felvétele után életének 84-ik, példás és boldog házasságának 57-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos kimúltát. A megboldogultnak hült tetemei folyó hó 12-én d. e. 1/2 10 órakor fognak korona-utczai saját házában a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a váradi-olasz r. kath. plébánia-templomban megtartandó gyász-szentmise után a váradi olasz nagytemetőben örök nyugalomra helyeztetni.

* **Uj rend a tanító képzőbe való fölvételnél.** Wlassics Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter valamennyi állami tanító-, tanítónő-, nevelő- és óvónő-képző intézetnek rendeletet küldött, a mely a fölvételnél és fölvételi vizsgálatnál a jövőben követendő eljárásra vonatkozik. E rendelet értelmében mind az iskolaév elejéig dönt a miniszterium a május 31-ére lejáró pályázat alapján, ez által megszűnik az az eddig szokásban volt eljárás, hogy az érdekelt szülők csak az iskolaév megkezdése után kaphattak értesülést gyermekeik fölvételéről.

* **Magyar hadkötelesek Amerikában.** Hogy mennyi ungvármegyei van Amerikában, arról némi fogalmat ad az a sajnálatos tény, hogy a szobranci járás hadköteleseinek márcz. hó 2. és 3-án megtartott sorozásán a 684 hadkötelesből csak 312-öt lehetett vizsgálat alá venni, mert 372 hadköteles Amerikában keresi a szülőmegyében megkeresni nem birt kenyeret.

* **Budapest területére szóló levelezések gyors kézbesítését felette hátráltatja azon körülmény, hogy a levelezések czimzése hiányos.** A czimiratban ugyanis legfeljebb az utczai és házszám van feltüntetve, holott a levelezések gyors szétosztása és kézbesítése érdekében igen kívánatos, hogy a czimiratban a közigazgatási kerület (I—X-ig) az emelet- és ajtószám is ki legyen tüntetve. A levelező közönség érdekében elrendeltem ugyan, hogy a Budapestre érkező mozgóposták a székes főváros területére szóló levelezéseket közigazgatási kerületenként dolgozzák fel, hogy ilyképen azoknak a főpostahivatalnál levélhordói kerületenként való feldolgozása gyorsítható, azon intézkedésem azonban a gyakorlatban ép a fentebb jelzett hiányos czimzés következtében nem jár a kellő eredmény-

ménnyel. — A t. levelező közönséget tehát saját érdekében is felkérem, miszerint a Budapestre intézendő s itt kézbesítendő levelezéseinek ezimirátaban az utca- és házszámok kívül még a közigazgatási kerület, valamint (az emelet- és ajtó számát) is kiírni sziveskedjék. Budapest, 1896. február 11-én. A magy. kir. posta és távirat igazgatóság.

* **Galiczia koleramentes.** Pár év óta Galicziának hol egyik, hol másik kerületében lap-pang a kolera. Előbb a trembowlai kerületben pusztította a lakosokat. Négy hét óta azonban egyetlen koleraeset sem fordult elő. Ezt a körülményt a magyar belügyminiszter tudatja a törvényhatóságokkal, s Galicziát koleramentesnek jelenti ki. A forgalmi korlátozások tárgyában kiadott korábbi rendeletet hatályon kívül helyezi.

* **A Czion egyet háza.** Nagyváradi város mult havi közgyűlése akként határozott, hogy ha a Czion-egylet által a város tulajdonába visszabocsátott nagypiacz-téri házhelyekért a város újabb árverésen az előbbi vételárnál többet kap, az egyet által már befizetett összeget kamat nélkül visszafizeti a város. A megtartott árverésen mintegy 13 ezer frttal kapott többet a város. E fényes eredményre hivatkozva, a Czion-egylet kérelmet intézett a városhoz, hogy a már befizetett összeg $4\frac{1}{2}\%$ -os kamatát is fizesse meg a város. Az egyet szerény anyagi körülmények közt tölti be hivatását s ez évben is a Czion-templom restaurálására kölcsönt kell felvennie.

* **A nagy-piaczi bódék veszedelme.** Érdekes, de a megkárosított tulajdonosoknak nem éppen kellemes — mulatságot szereztek maguknak hétfő és kedd közötti éjjel a Nagy-Piaczon eddig még ki nem puhatolt tettesek. A vásárok alkalmával felállított sátrakat késsel összevagdalták, a nagy gyékény és ponyva darabokat kihasították és a földön eldobálták, egyrészüket pedig magukkal vitték. A rendőrség avasárban künn háló magyar-szabó inasokat gyanúsította a tettel és be is fogott közülök tegnap reggel ötöt. Az inasok azonban állhatatosan tagadták és mivel gazdáik is pártfogásukba vették őket, tegnap este kiszabadultak a börtönből. A károsok erélyes vizsgálatot követelnek és akkor éjjel a Nagy-Piacz szélén levő kocsimában mulató katonákra gyanakszanak.

* **Talált esernyő.** Vonez Zsigmond férfi-szabó üzletében egy esernyő vehető át kellő igazolás mellett, melyet a napokban a Fő-utczában találtak.

A Hunyady-malom válsága.

Nagyvárad márczius 10.

A Hunyady-gőzmalom részvénytársaság ma délután tartja évi közgyűlését, melyen a malom életére, továbbá Nagyváradi és Biharmegye közönségének gazdasági érdekére nézve nagyon fontos dolgokban fognak határozni a részvényesek.

A közgyűlésen proponálni fogja az igazgatóság, hogy a malom üzemének folytathatása végett az eddigi 300.000 forint értékű részvények 50% -al lebélyegeztessenek és újabb 400.000 forint értékű elsőbbségi részvények bocsájtassanak ki. Az elsőbbségi részvények után ígér az igazgatóság a tulajdonosoknak 6% osztalékot, siker esetén pedig újabb 3% -ot.

Helyeseltük az igazgatóság tervét, mert csak azt a jóakaratot láttuk benne, mely városunk és megyénk mezőgazdaságára, iparára és kereskedelmére nézve nagyon fontos vállalat megmentésére és életben tartására törekszik. Közvetlenül a közgyűlés előtt azonban olyan értesüléseket vettünk, a malom keletkezésének és életének figyelmes szemlélése után olyan kényszerítő következtetésekre ju-

tottunk, hogy most kötelességünknek tartjuk, egyesek érdekeinek figyelmen kívül hagyásával, egy magasabb, egy igazán közös érdekért emelni fel szavunkat.

Röviden és tárgyilagosan beszélünk a dolgról.

A Hunyady-gőzmalom részvénytársaságnak jelenleg három telepe van: a Hunyady-, László- és a kis László-(Dunkel) malom telep.

A kis László-malomban nem dolgoztak mióta a részvénytársaság tulajdona, 8—10 nap óta állanak a László-malom kerekei is, csak a Hunyady-malomban folyik a munka, — ott is csak nappal; pedig nem régen még éjjel sem szünetelt.

Ez egy szomorú valóság, melynek kézzelfogható oka az, hogy nincs pénz, nincs buza, a mit örökljön, legközelebbi következménye, hogy nagyon sok munkás elvesztette a kenyérét és egy másik következménye, a melytől most még csak félünk, de — mert már egyszer volt részünk benne, — nagyon félünk: egy óriási bukás, városunk és megyénk érdekelt közönségének nagy anyagi vesztesége.

A bajon segíteni kell, a következményeknek útját kell állni. Ez a principium, a melyből kiindulunk.

A részvényesek látják a bajt, segíteni is akar rajta az igazgatóság — a maga érdekének megfelelő módon.

De ugyan mit érnek vele, ha a közgyűlés el is fogadja a javaslatot és kibocsájtják a 400.000 forint értékű részvényeket? Mit érnek vele, ha a részvényeket — mondjuk — mind előjegyzik?

A három telep öröklőnaponként 1500 méter-mázsza buzát és így, ha egy métermázsát átlag 6 forintért számolunk, másfél hónap alatt elfogy a 400.000 forint, nem lesz forgó tőke ismét egy krajczár sem. Ha pedig mint eddig, tovább is csak a két malom dolgoznék, mindössze fél hónappal tartana tovább a tőke s akkor ott lennének a hol most.

Most pedig olyan rosszul állunk, hogy a *budapesti VIII. kerületi takarékpénztár már egy hónappal ezelőtt körülbelül 80 ezer forintig előjegyzést tett a malom vagyonára*, legujabban pedig egyik-másik igazgatósági tagnál, akik személyesen garantirozták a malomot *betáblázások történtek*.

Ilyen lesz az eredmény nézetünk szerint, ha az igazgatóság terve megvalósul.

De vajjon lesz-e belőle valami, van-e a közönségnek annyi bizalma a részvénytársasághoz, hogy előjegyzzi a 400.000 forint értékű részvényt? Ismerjük a részvénytársaság keletkezését, eddigi életét. Ismerjük nem csak mi, ismerik sokan; azért kétes a kibocsátandó részvények kelendősége.

Egészségtelen annak a társaságnak alapja, élete: mit várhatnánk hát a jövőtől?

Keletkezett a Hunyady-malom részvénytársaság 300.000 frt alaptőkével.

A malom építésére és berendezésére elköltöttek 317.000 forintot. Nem maradt forgó tőkének semmi. Szó volt már arról, hogy az új malom, a László-malommal, melynek akkor — látszólag — kitűnő forgalma volt, fuzionál; de elvette ettől a részvényesek kedvét valami 30.000 forintnyi sápmelgetése, a mely sápmelgetés a *Földiak* Lajos nevével volt összekapcsolva.

A fuzió elmaradt, működött a Hunyady-malom egyedül, úgy, ahogy. Tulélte azt a nagy katasztrófát, a László-malom bukását és erőlt érzett magában, hogy működésbe hozza ismét a

maga gyenge erejével azokat a szünetelő kerekeket.

Adott a két telepért 261.000 forintot semmiből és még külön Garai-nak, aki a telepet számára megvette 87.000 forintot.

Ez a tette az igazgatóságnak valóságos vakmerőség volt, mert teljesen bizonytalanra épített. S hogy bizonytalanra épített az bizonyosodott mindjárt, mert az összeg fedezése czéljából kibocsátott részvényeket senki sem jegyezte. Megmaradt az összeg adósságnak, az ma is és fenyegeti most a részvénytársaságot nagyon, mert ahol az adósság van, a Garai és Magaziner cég nagyon könnyen rá teheti kezét a telepekre. Fizetni pedig nem tudnak neki, mert az, akinek utján remélték, hogy más hitelekhez jutnak — *Földiak* Lajos — maga is rossz körülmények között van.

És ezt, ahogy mi tudjuk, tudják nagyon sokan, azért nem valószínű, hogy a mostani részvények kelendők legyenek.

De ha elkelnének, megmondtuk már előbb, hogy mi lenne az eredmény. Többben lennének benne a bajban!

A dolgon tehát így nem lehet segíteni; segíteni kell hát másképp, mindenáron.

Mondjuk ki az utolsó szót.

A jelenlegi részvénytársaság nem életképes s élén nem szakemberek állanak. Ha tehát ezt a három malomtelepet meg akarjuk magunknak, Nagyváradi és Biharmegye közgazdasági, ipar- és kereskedelmi érdekeinek tartani, forduljunk az utolsó módhoz, a mely czélhoz vezet, *számoljon fel a malom* és vegyék a kezükbe ezt azok, akiknek egy ilyen malom létezése a leginkább érdekében áll: *Biharmegye és Nagyváradi gazdaközönsége*.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴³ regg., 2 ²⁰ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹² éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ⁴² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyesvonat 12 ⁰⁵ d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 8 ³⁸ regg., 2 ¹⁰ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11 ¹⁷ d. e. 10 ⁴⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³³ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskőh felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴³ d. u.	Vaskőh - Belényes felé vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e., 9 ⁰⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felé vegyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ösi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6 ⁵⁵ r., vegyesvonat 2 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ösi felé vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

EGYLET.

A szepitési egyet felhivása. Aki 10 év előtt látta Nagyváradi utcáit, a Bémer-tér ronda Gireth-ház tömegét s összehasonlítja a mai állapotokkal, lehetetlen, hogy ne emlékezzen meg az elismerés legmelegebb hangján arról a szerény anyagi támogatás mellett áldásosan működő egyetről, melynek oly sokat köszönhet Nagyváradi. A szepitési egyet buzgóságának köszönhetjük utcáink fásítását, rendezését, a Bémerteret. Az egyet most felhívást bocsátott ki Nagyváradi közönségéhez: pártolást, támogatást kér. Nagyváradi fejlődése kívánja az egyet létezését, virágzását; de ezt az eddigi pártolás mellett alig teheti. A szép czélú egyet, mely büszkén mutathat eddigi sikereire, új aláírást nyit. Oly csekélységet kér, hogy bárki megteheti: lépjenek be minél tömegesebben az egyetbe. Az évi tagsági díj csak 2 frt.

Irodalom és művészet.

TANULMÁNYFEJEK.

Április hó végén egy kötet irodalmi tár-
czám jelenik meg Budapesten Révai Leó könyv-
árus kiadásában a következő tartalommal:

- I. Alakok.
- II. Gabler Hedda.
- III. Nóra.
- IV. Rosmer és Rebekka.
- V. A kis Eyolf.
- VI. Brand.
- VII. Peer Gynt.
- VIII. Hannele.
- IX. Faust orvos.
- X. Marianne.
- XI. Kerbastik.
- XII. Szaboles.

A kötet előfizetési ára — 1 frt — április
közepéig hozzám küldendő.

Gyűjtőknek 10 előfizető után tiszteletpél-
dánnyal szívesen szolgálók.

Nagyvárad, 1896. márczius.

Szabó László.

— **Sophonisbe.** Az aradi Kölcsey-egyesület a szabadságharc aradi Ereklé-muzeuma já-
vára kiadja Horvát (Horovitz) Lipót világosi
plébánosnak, az egyesület tiszteletbeli tagjának
nagy irodalmi sikert aratott »Sophonisbe« című
költői szépségű tragoediáját. A mű igen diszes
kiadásban a Légrady testvérek budapesti nyom-
dájában ápril elején jelenik meg. Ára 1 frt o.
é. A megrendelők az előfizetési pénzeket Var-
jassy Árpád kir. tanfelügyelőhöz a »Kölcsey-
egyesület« elnökéhez Aradra küldik.

— **Fehér színház.** A párisi ifju leányok
számára külön színház nyílik. A kissé különös
gondolat már a megvalósulás stádiumába jutott
és Páris előkelő szalonjaiban egyébről sem beszél-
nek. Jövő vasárnap lesz benne a megnyitó-előadás.
Okot e színház alapítására az szolgáltatott, hogy a
mostani színműirodalom, illetőleg a modern szin-
házak műsora egyetlenegy olyan darabot sem pro-
dukál, melyet egy fiatal leány megnézhetne, a nél-
kül, hogy tulemanzipálnak ne tartsák. Már pedig
ez a jelző nem disziti valami nagyon az ifju höl-
gyeket. Az új színházban különben nem este, ha-
nem délutánonként lesznek az előadások.

— **A milleniumi Szilágyi-féle magyar
történet** 64-ik most megjelent füzeté immár a
a negyedik kötetet, a Hunyadiak és Jagellók
korát kezdi meg. Ezt a kötetet már igazán a
leghivatottabb író: F r a k n ó i püspök tollából
veszi a magyar művelt közönség. Pázmányon
kívül még Mátyás király életirójának nevezheti
őt az irodalomtörténet, s azok a kiváló nem
csak tudományos, de i r ó i tulajdonok, amelyek
műveit oly kedvelté teszik, az az igazi világ-
műveltségen alapuló magas szempontok, melyek-
ből Mátyás király életrajza megírásánál (1890)
kiindult, igazán öt praedestinálják a XV. szá-
zadbéli magyar történet megírására, mely idő-
ben a magyar dicsőség, a magyar kultúra, ma-
gyar nemzetközi politika oly nagy szerepet
játszott Európa történetében. A füzet élén
Krakkó községnek, rendkívül festői látképét
kapjuk a Schedel-féle krónikából, mely után
Mátyás király pompás színyomatu arczké-
pében gyönyörködhetünk, melynek eredetije a
bécsi műtörténeti muzeum egy k i n c s e.
Szerény véleményünk szerint ez eddigé a leg-
sikerültebb reprodukciója a nagyszabású
vállalatnak. Hangulatteljes rajz Kimnach László
kezdő képe is, a mely a Mátyást királylyá ki-
kiáltó katonákat állítja elének a budai vár alatt.
A távolban az épülő Nagyboldogasszony templo-
mának sugár tornya magaslik. A legélénkebb
érdeklődéssel nézünk a kötet elé, melynek
eszmegazdag, magasröptü bevezetése rendkívül
lekötő ifgyelmünket.

Lapunk egyes számai a következő üz-
letekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Urí-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-Já-
nos-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereske-
delmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatnak.

Igazságszolgáltatás.

Szeless Adorjánt kiadják. Egy Párisból
érkezett táviratunk jelenti, hogy a francia
kormány elhatározta Szeless Adorján kiadatá-
sát a Thul és Schreinek ügyből kifolyólag.
Guthi Soma dr. Szeless budapesti jogiképviselője,
értesülésünk szerint mindent megtett, hogy
a kiadást megakadályozza, azt hozván fel okul,
hogy a Schreiner-féle feljelentés régen vissza-
vonatott, a Thul-ügyből kifolyólag pedig nem
lehet helye kiadatásnak.

REGENY-CSARNOK.

Pénzért, tisztességért.

Neidegg L. után Dr. Margitai. 32

Theobald vállat vont s visszasiétt a te-
rembe. Az bizony jól került ez alatt. Gyalog
vagy kocsin, sietett mindenki haza.

Néhány csoport ugyan marad még, akik
nem mehettek mindjárt, s részint szánakozva,
részint kárörömmel beszéltek meg az érdekes
eseményt. Persze káröröm volt mégis az ural-
kodó hangulat; micsoda izgató gyönyörűség is
az, egy épen az imént lejátszódott drámát a
helyszínén töviről hegyire megvitatni! Akármily
közkeveltségnek örvendett is az öreg báróné,
fiát nem igen szerették; az öreg milliomosnak
meg, akárhogy iparkodott is megnyerni a nor-
renburgiak kedvét, nagyon sok irigye volt. Hogy
is mert olyan gazdag lenni olyan középsorsú
emberek között? miért szerezhette meg magá-
nak, akármint óhajtott, holott ők hiába epedez-
tek évezekig egyik vagy másik luxus-czikk után!
De bezzeg ebül gyűlt szerdeknek ebül kell el-
veszni! Ugy kell neki, a parvenunek; de ugy
kell a fölfuvalkodott hiú Kattenstädtnek is.
Ime, ez volt a társaság tulnyomó részének
ítélete, s le is olvashatta Theobald az arczuk-
ról, miután a menyegző elhalasztását ki-
hirdette.

»Elhalasztják az esküvőt?« kérdé megle-
hetős komoly arczczal az ezredes. »Tanácslom
önnek, hogy hosszú időre ne halasszák!«

Theobald hallgatva hájtá meg magát. Hát
minden összeesküdött e gyűlölt frigy sietetésére?
Nem hagyhatták rá, hogy szabadon határozzon
a maga dolgában? Föllélekedett mikor a terem
egészen kiürült, s nem kellett alkalmatlan kér-
désekre válaszolni, se kéréstlen tanácsokat
hallgatni.

Oly mélyenyökerezik az emberi szívben a
résztvét utáni vágy, hogy az még e hideg egyósi-
tában is föltámadt, sőt keservesen érezte hi-
ányát. Milyen jól esett neki a vendégek távoz-
tával, hogy Adél láthatólag megindulva, aggódó
szeretettel fordult hozzá! Ó, aki eddig szándé-
kosan kerülte, reszkető ajakkal, könnyes sze-
mekkel tanusítá meleg résztvétét.

»Szegény Theobald!« kezdé végre, alig tud-
va elfojtani zokogását »mily rettenetes! Hogy
megesaltak ezek a nyomorultak!«

Theobald egyáltalán nem iparkodott meny-
asszonyát a szörnyű gyanu ellen védelmezni;
saját becses személye iránt érzett résztvéte
semmi más érzelmenek nem engedett helyet.

»Igen, tönkre vagyok téve egész életemre!
Jtt a menyasszony meg a . . . koldustarisnya
hozzá!«

»Nem nem!« vigasztalá Adél, »Odáig még
nem jutottál. Russwurm bosszút akart állani;
bizonyára jobban áll Browning mint ő állítá
de . . . «

Kattenstädt kapkodott a szalmaszál után.
»Igazán azt hiszed?« kérdezé. »No, majd meg
látjuk, Most még képtelen vagyok arra, hogy-
megvizsgáljam a dolgot még olyan hü segítő-
vel is, mint te vagy. Menj haza édes anyámhoz.
Mondj el neki mindent!« Nehány szóval elmon-
ta neki ezt is, mondd, hogy holnap én is el-
megyek hozzá. Hisz én ura vagyok időmnek,
szabad vagyok! Szabadságot kaptam, mint
gazdag ember aki nászutra megy!«

Keserű gunynyal kaczagott föl. Azután
karon fogta Adélt, s a kocsihoz vezette. Szó-
katlan gondossággal emelte a leányt a kocsi-
ba s takarta be a plaiddel. Aztán megragadta
kezét bucsuzóra, s melegen, hosszan megszorítá
azt. Vonakodva bocsátá el s intett a koc-
sissnak, hogy hajtson. Lassan, aláhorgasztott
fejével fordult meg s ment föl a lépcsőkön a
fényes, de most oly puszta, oly kietlen vil-
lába.

XV.

Másnap délután Theobald csakugyan meg-
látogatta édes anyját. Az öreg asszony nyugá-
gyon feküdt, összekulcsolva kezét; betegen, ki-
merülten, kisirt szemekkel. De hogy föléledt,
mikor fiát megpillantotta; mily szenvedélyes
gyöngédséggel fonta karjait köré!

»Theobald, szegény Theobaldom!« ismétlé
folyton, zokogás közt.

»Ne izgasd föl magad anyácskám!« nyug-
tatá meg a tiszt, unva a dolgot. »Amin változ-
tatni nem lehet, jobb ha minél nyugodtabban
viseljük el!«

»En erős bátor fiam!« mondá az anya
csudálkozva. »De ha meggondolom, hogy holnap
oltár előtt kellene állanod, s most az a válto-
zás, majd megszakad a szívem Az egész éjsza-
kát könnyek közt töltöttem. Mily örömet siet-
tem volna Bessiehez, de sokkal nyomorultabb
vagyok, hogysen arra csak gondolnom is le-
hetne. Irtam neki egy pár sort, de föl is fogom
keresni, mihelyt csak tehetem.«

»Bessie az erős nők közül való; nem oly
lágy és gyöngé mint te, anyácskám.«

»Az erősek mélyen éreznek, ha nem is
nyilvánítják annyira, mint a gyöngék. Szeret-
nem ha Bessie már oltalmad alatt lenne. Mi-
kor lesz az esküvőd?«

»Ugy beszélél mint Isten anyyala,« mondá
a tiszt fölényen, de mint mint halandó asszony
akinek a háztartással kell törődnie. Mielőtt
házasodnék az ember, tisztába kell jönni azzal,
hogy miye van. Hátha semmi sincs? akkor
egyáltalán ostobaság házasodni. Lehet, hogy
maradt még elég, ha Browning nem ment any-
nyira tönkre, mint Russwurm, ez a gazember
állítja.«

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

35000 frt jótékonycézra.

Szeged, márcz. 10. (Saj. tud. táv.)
Tegnap halt meg Sári Mihály nyugalma-
zott kübekházi plébános, aranymisést ál-
dozópap, ki a szabadságharcban is részt
vett. 35000 forintot hagyott jótékony-
cézra.

Szilágyi Dezső betegsége.

Budapest, márczius 11. (Saját tud. táv.)

A képviselőházban ma nagy megdöbbenést kel-
tettek azok a hírek, melyek Szilágyi Dezsőről
elterjedtek. A betegségről két féle verzió kering
Az egyik azt mondja, hogy Szilágyi Dezső influ-
enzába esett, de le akarván azt győzni, átment
rendes vivó-órájára. A *vivás közben elájult és
haza vitték*, hol a gyorsan alkalmazott segély
magához térítette.

A másik verzió, mely valószínűbbnek lát-
szik, a következő: Tegnap, hétfőn reggel Szi-
lágyi reggelizés közben *hirtelen rosszul lett és
a földre bukott*. Az előhívott orvosok csak fél
óra múlva tudták eszméltre hozni.

Kérdezte, hogy mi történt vele, mire kije-
jelentették, hogy *jobbaldali szélhűdés érte*. Szi-
lágyi erre fölkérte az orvosokat, hogy ne hoz-

zák nyilvánosságra a dolgot s bár jobb keze reszketett, maga irta meg a képviselőházba levélét, melyben meg nem jelenését tudatja.

Szilágyi még hitte, hogy ma már eljöhöz elnököltni, de az orvosok nem engedték. Holnapután már valószínűleg elnököltni fog s a képviselőház ez alkalomból pártkülönbség nélkül ovációban akarja részesíteni.

A *Budapesti Tudósító* ma a következő kommunikét teszi közzé:

»Szilágyi Dezső, a képviselőház elnöke. tegnap reggel sajátkezűleg irt levélben értesítette a ház két alelnökét, hogy rosszul érezvén magát, valószínűleg akadályozva lesz két napig a házban megjelenni. A ház elnöke barátjainak és tisztelőinek bizonyára öröme fog szolgálni az az értesülésünk, hogy Szilágyi Dezső ma már fönn van s annyira jól érzi magát, hogy holnapután mindenesetre ismét elfoglalhatja az elnöki széket.«

*

Budapest, márcz. 10. (Saját tud. távirata.)

Szilágyi a Vay-féle vivóteremben elájult, öszserogyott s homlokát bezuzta. Egy ideig ájultan feküdt, azután feleszmélt és hazament. Délután már annyira jobban volt, hogy kikoszíthatott.

Eötvös báró egyetemi székfoglalója.

Budapest, márcz. 10. (Saj. tud. táv.) Eötvös Loránd báró, az ismét kinevezett egyetemi tanár ma foglalta el ismét tanári székét, amely alkalomból tanártársai, hallgatói és a jelenlévő nagy közönség óvációkban részesítette. Eötvös meghatóan mondott köszönetet.

A külügyminiszter Berlinben.

Berlin, márcz. 10. (Saj. tud. távir.) Vilmos német császár ma este fogadta Goluchovszky Agenor gróf külügyminisztert. Utána a német császárné fogadta. Este hét órakor Szögyényi Marich nagy kövefnél vesz részt az ebéden, holnap pedig a császárnál jelenik meg reggelire.

Közgazdaság.

Szeszgyártás fából.

A »Dalmátia«, a dalmát földművelési egyesület lapja fontos felfedezésről közöl cikket. Egy bécsei gyárosnak sikerült faszilánkokból, akár egészséges, akár rothadt volt, szeszt oly mennyiségben előállítani, a mely felkelti bámulatunkat. A fának faja közömbös.

Egy métermázsa fenyőfaforgácsból 7 1/2 liter alkoholt sikerült előállítani, tehát ugyanannyit, mint a cukorrépból. Az előállítási költségek oly csekélyek, hogy a burgonya, mint nyers termék a szeszégetésre esetleg háttérbe szorul.

Örömmel kell üdvözlöznünk ez új felfedezést, mely hozzájárul az ember élet szükségletei árának leszállításához. Azt sem lehet felhozni e felfedezés érvényesítése ellen, hogy a fa fűtésre szükséges, mert városainkban a fával való fűtést úgy is már fényezésnek tartják.

Másrésről aggodalommal fogadják e felfedezést, mert tartanak tőle, hogy ezáltal a mezőgazdaság fog kárt szenvedni.

A legérdekesebb persze az, hogy rothadt fából is meglehetősen mennyiségű szeszt lehet előállítani. Egy métermázsa rothadt fa 6—7 liter abszolút alkoholt ad. A legtöbbet a forgácsból lehet készíteni. Egy métermázsa forgács 7—8 litert ad.

Ezek olyan eredmények, melyeket sohasem

vártunk a fától. A kitörött fát pedig fel lehet használni papirkészítésre. Ezeken kívül képződik még ammoniak és más trágya anyag is. Hozzávetőleges számítások szerint egy szeszgyár, mely ilyen formán fából állítaná elő a szeszt, száz percent hasznot hozhatna oly vidékeken, a hol a fa olesó. Nagy erdőségeinkben nagy mennyiségű fa rothad el, melyet esetleg érvényesíteni lehet, ha ez új felfedezés megfelel a praktikus élet követelményeinek.

Törvényhatósági vásárrendtartások. A vidéki iparhatóságoknak állandóan sok dolgot adtak azok a surlódások, melyek a vásárokat látogató iparosok és kereskedők között a sátor-elhelyezési sorrend miatt felmerültek, s a melyeket a hatóságoknak legjobb igyekezet mellett sem sikerült minden alkalommal igazságosan eldönteni, mivelhogy a legtöbb községben írásba foglalt vásárrendtartásról szó sincsen. A hol van is, az csak községi határozaton alapul, ez pedig — tekintve, hogy a kis- és nagyközségek vásárrendészeti jogokat nem gyakorolnak — nem bir szabályrendelettel kötelező erővel. E visszásság megszüntetése érdekében a belügyminiszter a vármegyék alispánjához rendeletet intézett, melyben felhívja őket, hogy a vásártartó községek vásárrendtartásai törvényhatósági szabályrendelettel állapíttassanak meg.

10.000 eperfa csemete Bezerédy Pál országos selyemtenyésztési felügyelő, a selyemtenyésztésnek N.-váradon és Biharmegyében leendő megtelepítése céljából 10.000 drb. eperfa csemetét küld a tavasz beálltával R á t k a y József közs. iskolai tanítónak. Azok a háztulajdonosok, akik ilyen csemetét elültetni s nevelni akarnak, ez iránt való igényeiket tudassák R á t k a y József községi tanító ural. A jelentkezőket előjegyzésbe veszi s a csemeték megérkezése után készséggel kiszolgáltatja a fászkákat.

Terménytőzsdé.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 10.

B u z a tavaszra, bácskai	7.05
> tavaszra, északi	7.07
> szeptember-októberre, bácskai	6.74
> szept.-okt.-re északi	6.76
R o z s tavaszra, bácskai	6.45
R o z s tavaszra, északi	6.46
T e n g e r i junius-juliusra, bácskai	4.14
> jun.-jul.-ra, északi	4.16
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.85
> aug.-szept.re, északi	10.90

Bécs, márczius 10.

B u z a tiszai	7.40—7.70
> bántási	7.25—7.60
> bácskai	7.20—7.50
> szokványáru őszre	7.36—7.36
> szokványáru tavaszra	7.71—7.73
R o z s tiszavidéki	6.75—7.95
> szokványáru őszre	6.75—6.77
> szokványáru tavaszra	6.70—6.90
T e n g e r i magyar	6.40—6.70
Z a b, magyar kereskedelmi	4.70—4.78

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. márczius 10-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122.—
Magyar koronajárdék	99.10
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	124.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	101.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	96.75
Italmérési jog megváltási kötvény	100.10
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	96.50
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölesön	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	144.—
Osztrák járadék papírban	101.—
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	120.25
Osztrák korona járadék	148.50
1860. osztrák államsorsjegyek	692.—
Osztrák magyar bankrészevény	420.50
Magyar hitelbank részevény	382.10
Osztrák hitelintézeti részevény	372.38
Osztrák-magyar állam vasuti részevény	842.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	956.—
Német birodalmi márka	59.05
London vista	120.75
Páris vista	47.90
20 márkás arany	11.78

Szerkesztői üzenet.

(0) **Tanulságok.** Természetesen eleget tesszünk a kívánságának. Mäskülönbön pedig szépen köszönjük. S a másik fele a dolognak?

N. G. H. Köszönettel vettük, de annyira elvagyunk halmozva, hogy csak a jövő hónapban kerülhet rá a sor.

Pecze-Szöllös. Köszönjük szépen, de már kaptunk belőle.

Margit. Azokat a dolgokat Moldoványi Gyula munkatársunk írja.

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

A II. Magyar Osztály-Sorsjáték

sorsjegyei kaphatók a

•• Biharmegyei Takarékpénztárnál. ••

50 13-0

Alapított 1850-ben.

Dell'Ortó Károly

magkereskedése a „ZÖLD KOSZORU“-hoz. Nagyvárad, Szt. László-tér.

Van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönségnek ajánlani **arankamentes**

francia és magyar luczerna,

stiriai vörös lóhere, angol perje magvakat és a legkitünőbb pázsit-disz vegyüléket s továbbá valódi oberdorfi kerek palack alakú, Dobidos javított új. Mammut takarmány, répa magvakat, melyekért felelősséget vállalok.

Lenmag, Gomborka vagy inoricza. Kendermag.

A t. gazdaközönség becses megrendeléseit legnagyobb készséggel várom.

➡ **Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.** ➡

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek; csomagolási költség nélkül.

57 3-6

Gőzeke szántás.

A nagyváradai lat. sz. káptalani uradalom

gőzekéjével

mély szántásokat

előnyös feltételek mellett elvállal.

Értekezhetni lehet

OVÁRY SÁNDOR

iklódi gazdatisztnél (u. p. Nagyvárad.)

(61) 3-3

Eredeti asztali-, pecsenye- és pezsgő-borok.

JANKY ANTAL

Nagyváradon

felhívja a t. cz. közönség figyelmét gazdag választéku eredeti hamisítatlan boraira, raktáron van a villányi csász. és királyi főhercegi pinczéből Villányi veres- és Burgundi fehér borokból, az Andrényi Kálmán utóda cég Ménes hegyaljai többfajta veres- és aszu, Adolfo Pries malagai bortermelő, spanyol Malaga, Madeira, Scherry, Oporto és Lacrima cristi egyedüli raktára, Pommery és Greno, H. G. Mumm és társa, Irroir Ernest és Heidsick & Ci valódi francia pezsgő-borok, Törley József és társa Promontor, Littke J. pécsi cs. és kir. udvari szállító, Hubert J. E. pozsonyi pezsgő-gyárak kitűnő borai raktáron vannak és lehető legjutányosabb áron kaphatók.

Ajánlja még saját termésű 1888-ik asztali, Rajnai és Olasz rizling üvegelt, kitűnő borait.

172 1-10

Eladó vizimalom.

A nagyváradai I. sz. káptalan tulajdonát képező, Biharmegye Rontó községében a Pecze folyó által hajtott három körre berendezett vizimalom a vele egy telken levő molnárház és istállóval együtt, nemkülönben a »Kismalom« néven ismert leszerelt malom örök áron eladó.

Felkéretnek azért venni szándékozók, hogy zárt ajánlataikat f. évi márczius hó 27-ig alulírott nál terjeszteni sziveskedjenek, ahol is az eladás feltételei is megtekinthetők.

Nagyvárad, 1896. február 18.

Papp Imre,

a nváradai I. sz. kápt. uradalom főtisztje

— Utánnnyomás nem díjazatik. — 55 3-5

Schutzmarke.

HIRES, VALÓDI

301 29-36

MARIACZELLI GYOMORCSEPPEK.

Készíti BRADY KÁROLY, „Az őrangyalhoz“ czimzett gyógyszerárában Kremsierben (Ausztria, Morvaország.)

Ezen kitűnő gyógyhatással bíró cseppek, melyek nevezetesen gyomor- és altesti bántalmak, gyomo görcs és kolikánál évek hosszú során át asználtattak úgy felnőtteknél mint gyermekeknél, s melyek étvágyhiánynál oly hathatósaknak bizonyultak, ma-radandó hírnevére tettek szert, sőt még híres orvosok érdekeit is előmozdították.

A legtöbb betegség rontott gyomor és étvágyhiányból keletkezik, mely betegségektől — különösen az alant felsoroltaktól — a cseppek használata szerencsésen megóv, ha csak belőlük háromszor naponta csupán egy kávéskanállal veszünk.

A máriaczelli gyomorcseppek hatása a következő esetekben túlhalad minden más szert, különösen étvágyhiány, roszszaúg lehelet, gyomorgyengeség, szelek, felbőfögés, kolika, gyomorkatharus, gyomorégés, aránytalan nyálkaképződés, sargaság, utálat és hányás, főfájás, ha a gyomortól ered, gyomorgörcs, székszorulás, eldugulás, a gyomor túlterhelése ételek és italok által, májlep- és vesebetegségeknel (aranyér).

Ezen cseppek több mint 200 év óta azon tapasztalást nyújtottak, hogy a legtöbb gyomor és altesti bántalmak gyógyíthatók, sőt még hosszú több mint 100 éves életkorra segítettek.

Ambrosius pater, a ferenczök klostromának egy apátja Syriában a Carmel-hegyen volt feltalálója, miért őt egész Syriában és Palestinában csodálták, ki őt segített, a hol már segítség lehetetlen volt. Ő maga használván ezen cseppeket, 107 évet élt atyja és anyja pedig 110 évet. Ezen szert halála után egy rokonnak örökölte, pater Servien konstantinápolyi pap, ki ezt mint titkos szert kevésnek nyújtotta s csak később szintén egy rokonuk, ki az orvosi pályán Rómába volt, ismét megalkotta régi megérdemelt hírnevét.

Pater Gregor, főtisztelendő apát az athosi kolostorban 98 évet élt és egy másik apát ugyanezen kolostorban 102 évet. A muranói invalidus szállodában 1838-ban meghalt egy 100 éves tiszt, Kovács János, ki tényleg hosszú életét ezen cseppeknek köszönhette. Erzsébet hercegnő inbruckban, kit a legtöbb orvos gyógyíthatatlannak mondott, ezen cseppek használata által még sok évet élt.

Ilyen cseppek mellett ezen cseppek eleinte csak kolostorokban, később kórházakban és Európa legtöbb városában mint megbecsülhetlen szer a legjobb sikerek mellett használtattak. Végül még megemlítendő, hogy ezen cseppek — melyek sok híres orvos által elismertettek — alkatrészei minden más orvosság vegyeit nem képezik, hanem különféle szerencsésen megválasztott délszaki növények preparált nedvével, melyeket évente a Libanon hegyén Kis-Ázsiában gyűjtenek és mindig friss állapotban Európába lesznek küldve.

A máriaczelli cseppek gyöngéden oldólag hatnak, igen kellemes keserű ízűek és reggel és este lefekvés előtt egy-egy kávéskanállal bevéendő (gyermeknek csak egy kávéskanállal kell adni) és friss vízzel vagy vízzel borral leoldandó. Bevétele e cseppek az egész életrendszert élénkíti, erőt és bátorságot kölcsönöznek. Meg kell még jegeznii, hogy e cseppek folytonos használata által a fennb írott betegségek bármelyike 2-4 hét alatt teljesen megszűnik. Magától értetődik, hogy e mellett szigorú életrendet kell követni.

Használati utasítás.

Schutzmarke.

Ovás! Lelkiismeretlen hamisítók megkísérlették csekélyebb értékű praeparatumokat ugyanazon, vagy hasonló név alatt áruba boesítani s azokat valódi Máriaczelli gyomorcseppeknél eladni. Mindenkit óva intünk ezen hamisítványok megvásárlásától, nehogy azok használata káros következményeket vonjon maga után.

A több mint 200 év óta ismert valódi Máriaczelli gyomorcseppek a legnagyobb gyógyszerelő bíró növényekből készülnek s valódiságuk jeléül vörös az idenyomatott védjegy s aláírással titított papírba van csomagolva és a minden üveghez mellékelte használati utasításon meg van jegyezve, hogy Gusek H. Kremsier-i nyomdájában készült.

Egy üveg ára 40 kr. — Kettős üveg ára 70 kr.

A híres, valódi Máriaczelli gyomorcseppek a következő gyógytárakban kaphatók.

Magyarországban: Budapest, Török József király-utca, Petri Ottó, Székely A., Budai Emil, Városházter 9. Duttyn Tomcsányi L., Abony, Lukács Gy. Apatin, Rátágy Th. Apáczs, Bonomy Antal, Arad, Ring Lajos, Kiss István, Schüller A. Aranyos-Maróth, Bittó Károly, Aszód, Dózsa A. Baja, Hollósy József, Nagy Sándor, Bánfalvy, Aaró András, Baranya-Selye, Uwirer Fr. Barcs, Kohut Sándor, Béla, Tunner János, Berettyó-Tjfalu, Tamási G., Bieske, Güllner Károly, B-Csaba, Varság, B-Gyarmat, Cserevnyák Gy., Kanitz Odón, B-Mágocs, Szép Géza, B-Szarvas, Bugyis A., Bonyhád, Kramlín József, Bazin, Meisl Fr. Czegled, Bohus Ed., Zalai, Csáková (Temes), Teldy Sándor, Csenec, Rutner J. Csepreg, Kekas Mihály, Cs-Somorja, Barta T. Debreczen, Güllt Nándor, Tóth Béla, Mihalevics István, Dr. Rotschnek Emil, Tamássy Balás, Delta, Braunmüller E., Diószegh, Vaday Ignác, Dobsona, Tirécher, Dollova, Kes József, Beretozema, Karcsay Károly, Durapataj, Mndra Pál, Enying, Adler Emil, Eperjes, Makowicky, Molitorisz István, Eger, Irgalmas barátok, Köllner L. özegeye, Buzáth L., Ermihályfalva, Matray István, Ersekújvár, Mészáros, Felka,

Cornides K. Fekete Ardo, Sztempák Géza, Fiume, Mizzán A. Pécs, Irgalmas barátok, Zsiga László, ifj. Erreth János, Sipőcz István, Gübel Kálmán, Gödöllő, Es. és kir. udv. gyógyszerár, N-Beckerek, Kellner J. Moczkesak D. Nagy-Kanisza, Prager Béla, Belusz Lajos, Nagy-Kikinda, Neuhold Károly, Panajoth Sándor, Nagy-Leker, Bolyos Gyula, Nagyvárad, Ember E., Molnár Lajos, Nyíry György, Hering Sándor, Győrött, Mehlschmidt J. Hadház, Farkas Odón, Hajós, Martinovich J. Hatzfeld, Holcz Mátyás, H-M-Vásárhely, Bereczk Péter, Kiss Gyula, Németh L. Hólics, Mülbauer R. J., Homona, Szekerák Andrus, Hosszúfalu, Jekelius G. Hosszú-Pályi, Sárossy Imre, Huszt, Keresztes József, Iglo, Gärtner Eálmán, Ipolyás, Berkó István, Jászberény, Merkl J., Csaba, Horváth Kálmán, Kalocsa, Horváth Károly, Káloz, Jeges Antal, Kápolna, Egerland K., Kápolnas-Nyék, Hankóczy E., Kaposvár, Czöllner, Pataky Andor, Kapuvár, Vavreskay János, Karánszhes, Müller J., Risties, Kassa, Gállik Géza, Megay Gusztáv, Molnar Lipót, Wändrascheh Károly, Kecskemét, Kátóna, Molnár, Farkas J. Bódogh F. Kekes, Scheint A. Késmárk, Genersich Károly.

FELTÜNŐ!

HÁZIASSZONYOK sok pénzt takaríthatnak meg a párisi petroleum-izzófény-hüvelyek használata által.

Párisi petroleum-izzófény-hüvelyek.

Minden hüvely 15 kr.

Szabadalmazva minden iparállamban. — Minden darab több hétre fehér világitást ad.

Legnagyobb világitó-erő legkisebb petroleum-fogyasztásnál.

Nincs korom! Nincs szag! A legrosszabb petroleum is meglepő fehér világossággal ég.

A hüvely úgy a mint van, bele lesz dobva a petroleum-tartóba és 24 óra után már meglepően fehér fényt kapunk. Ha a petroleum kiégett, több héten át utántölthető a nélkül, hogy ki kellene venni. Az első esetben figyelni kell, hogy a lámpa tiszta legyen és a béli le legyen vágva.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan expedíáltatnak. — Magyarországon egyedüli elárusítója: BRAND A.

Budapest, Kalap-utca 15. szám.

Minden városban kerestetnek viszont elárusítók.

(68) 4-20